Hukuk Bölümü 1994/11 E. , 1994/21 K.

- ESNAF SICILI VE T.D.NDEKI YANLIŞ KAYDIN DÜZELTILMESI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN, 507 SAYILI YASA'NIN DEĞIŞIK 114. VE 6762 SAYILI YASA'NIN 36. MADDELERI UYARINCA ADLI YARGI YERINDE ÇÖZÜMLENMESININ GEREKTIĞI HK.

- UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 19
- ESNAF VE KÜÇÜK SANATKARLAR KANUNU (MÜLGA) (507) Madde 114
- ESNAF VE KÜÇÜK SANATKARLAR KANUNU (MÜLGA) (507) Madde 119

"İçtihat Metni"

Davacı : Y.D.

Davalı : 1- Esnaf Sicil Memurluğu

2- T.D. Bşk.

OLAY: Davacı, tuhafiyecilik işini 29.12.1989 tarihinde terk ettiği ve vergi mükellefiyeti bu tarihte sona erdiği halde, esnaf sicilindeki ve derneğindeki kaydının silinmesi işleminin başvuru tarihinden itibaren başlatıldığını ileri sürerek Bağ-Kur pirimi ödemeleri yönünden mağduriyetine sebep olan yanlış kaydın terkin edilmesi istemiyle 6.8.1993 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

Balıkesir 2. Asliye Hukuk Mahkemesi; 28.10.1993 gün ve 974-1099 sayıyla: Davalı tarafın kamu kurumu olması, kamu kurumlarına karşı açılan davaların İdare Mahkemesinde çözümlenmesi gerektiği gerekçesiyle davayı görev yönünden reddetmiş, temyiz edilmeyen karar kesinleşmiştir.

Davacı, yanlış kaydın iptali istemiyle 10.12.1993 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

Bursa 1. İdare Mahkemesi; 12.04.1994 gün ve 300 sayıyla: 507 sayılı Yasa'nın 3153 sayılı Yasayla değişik 119. ve 114. maddelerine ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 36. maddesindeki yasal düzenlemelere göre Esnaf ve Sanatkarlar Siciliyle ilgili olarak vukubulacak tescil, terkin yahut tadil talepleri üzerine sicil memurlarınca verilecek kararlara karşı adli yargı yerinde dava açılacağının anlaşıldığı gerekçesiyle davanın çözümünün idare mahkemesinin görevine girmediği sonucuna vararak daha önce adli yargı yerince görevsizlik kararı verildiğinden, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi uyarınca görevli mahkemenin belirlenmesi istemiyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına karar verilmiştir.

İnceleme ve Gerekçe: Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü Selçuk Tüzün'ün Başkanlığında, Şükrü Kaya Erol, Dr. Ekrem Serim, Nurşen Çatal, Zafer Kantarcıoğlu, İrfan Erdinç ve Osman Şimşek'in katılmaları ile yaptığı 3.10.1994 günlü toplantıda, Raportör-Hâkim Ayten Anıl'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı yerine katılan Savcı İsmet Gökalp ile Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı M. İlhan Dinç'in adli yargı yerinin görevli olduğu yolundaki yazılı düşünceleri doğrultusundaki sözlü açıklamaları da alındıktan sonra **gereği görüşülüp düşünüldü:**

Dava, yanlış yazıldığı ileri sürülen işyeri kapatma tarihinin düzeltilmesi istemiyle açılmıştır.

17.07.1964 tarih ve 507 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Kanunu'nun 14.02.1985 gün ve 3153 sayılı Yasayla değişik 1. maddesinde derneğin ve üst kuruluşlarının, esnaf ve sanatkarın ve birlikte çalışanların mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleğin gelişmesini sağlamak ve mensuplarının birbirleriyle ve halkla olan ilişkilerinde dürüstlük ve güveni hakim kılmak, meslek disiplini ve ahlakını korumak, amacıyla kurulan kamu kurumu olduğu belirtilmektedir.

Aynı Yasa'nın "Sicile kayıt mecburiyeti" başlığını taşıyan 3153 sayılı Yasayla değişik 119. maddesinde: "Tescili gerektiren olay veya işlemlerin tamamen veya kısmen sona ermesi veya ortadan kalkması halinde sicilindeki kayıt kısmen veya tamamen silinir." denilmekte; yine aynı Yasa'nın "Esnaf ve Sanatkarlar Sicili" ile ilgili değişik 114. maddesinde de: "…Sicil işlemleri, ticaret davalarına bakan Asliye Hukuk Mahkemesinin gözetimi altında Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'nca atanan sicil memurları tarafından yönetilir. Türk Ticaret Kanunu'nun bu Kanuna aykırı olmayan Ticaret Siciline ilişkin 26-40. maddeleri hükümleri uygulanır." hükmüne yer verilmiş; 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 36. maddesinde ise: "ilgililer vukubulacak tescil veya tadil yahut terkin talepleri üzerine sicil memurluğunca verilecek kararlara karşı tebliğden itibaren sekiz gün içinde sicilin bağlı bulunduğu mahkemeye dilekçe ile itiraz edebilirler." hükmü yer almış bulunmaktadır.

Uyuşmazlık bir sicil kaydına (sicil işlemine) ilişkindir.

507 sayılı Yasa'nın yukarıda açıklanmış bulunan 119. maddesinin başlığı "sicile kayıt mecburiyeti"dir. Maddenin içeriğinde sicile kayıt (tescil) ve sicildeki kaydın kısmen veya tamamen silinmesi hususları düzenlenmiştir. Bunlar sicil işlemleridir.

Aynı Yasa'nın 114. maddesinde de sicil işlemlerinin ticaret davalarına bakan Asliye Hukuk Mahkemelerinin gözetimi altında yürütüleceği açıklanmış ve ayrıca bu sicil işlemlerinde Türk Ticaret Kanununun 26-40. maddeleri hükümlerinin (koşula bağlı olmak kaydıyla) uygulanacağı öngörülmüştür. Yasa'nın 36. maddesinde sözü edilen mahkemenin, 114. maddede yazılı Asliye Hukuk Mahkemesi olduğu kuşkusuzdur.

Bu durumda Esnaf ve Sanatkarlar siciliyle ilgili tescil, tadil veya terkin talepleri üzerine, sicil memurlarınca verilecek kararlara karşı, bu kararın tebliğinden itibaren sekiz gün içinde ticaret davalarına bakan Asliye Hukuk Mahkemesine başvurulabileceği sonucuna varılmaktadır.

Sonuç olarak Bursa İdare Mahkemesinin 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine dayalı başvurusunun kabulüyle Balıkesir 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmektedir.

SONUÇ: Anlaşmazlığın, niteliğinre göre davanın **adli yargı yerinde** görülmesi gerektiğine, bu nedenle Bursa 1. İdare Mahkemesinin **başvurusunun kabulü** ile Balıkesir 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 28.10.1993 günlü, 974-1099 sayılı **görevsizlik kararının kaldırılmasına,** 3.10.1994 gününde **kesin olarak oybirliğiyle** karar verildi.